

Tiszavasvári: szocialista fellegvárból a Jobbik fővárosa

2010.10.14.

Vezetői összefoglaló

A Jobbik tiszavasvári önkormányzati győzelme túlmutat magán a településen: az a párt kormányzóképeségének próbája lesz az elkövetkező négy évben. A polgármesteri cím elnyerése és a képviselőtestületi többség megszerzése ugyanis nem csak a lehetőséget, hanem a radikálisok számonkérhetőségét is magában rejtí a karakteres baloldali politikai hagyományokkal rendelkező városban. A választástörténeti adatok azt mutatják, hogy a Jobbik elmúlt két évben tapasztalt tiszavasvári megerősödése az MSZP rovására történt, míg a jelenlegi kormánypártok szereplése messze elmaradt az országos arányoktól. Az október 3-án a „Jobbik fővárosává” előlépett település 2006 őszéig biztos baloldali fellegvárnak számított. 1990-től kezdődően 10 alkalommal is az MSZP és a Munkáspárt jelöltjei, illetve listái szereztek meg a szavazatok többségét – úgy, hogy mindegyik esetben 10-15%-kal az országos átlag felett teljesítettek. A rendszerváltás politikailag tehát nem hozott változást Tiszavasvári életében. A települést 1981-től 2006-ig a korábbi tanácselnök Sulyok József (MSZP) irányította, mindvégig biztos támogatást tudva maga mögött a képviselőtestületben. Emellett a baloldali pártok az országgyűlési vagy EP-választásokon a városban mindig legalább relatív többséget szereztek. A trendvonalban törést csak 2006 októberé hozott: ebből azonban hosszútávon nem a konzervatív jobboldal, hanem az új típusú radikalizmus profitált. Bár a négy évvel ezelőtti önkormányzati választásokon a Fidesz-KDNP korábbi eredményeihez képest jól szerepelt, 2009-ben, majd 2010-ben a Jobbik vált domináns tényezővé a helyi politikában. Azonban a tradicionálisan baloldali település különböző, és az elmúlt évek során csak fokozódó nehézségeit most a tiszavasvári Jobbiknak úgy kellene megoldania, hogy a helyi kampány során mutatott visszafogott stílus és politika egyszerre igazodjon a párt országos imázsához és az MSZP-s városvezetésen szocializálódott szavazóbázis elvárásaihoz. Ha pedig a „mintaváros-projektet” nem sikerül eredményesen kivitelezni, az 2014-re a Jobbik országos esélyeit érdemben ronthatja.

A Jobbik áttörése – 2009 és 2010

Tiszavasvári 2009. június 7. óta a Jobbik kelet-magyarországi megerősödésének egyik szimbóluma: itt a párt az EP-választásokon megszerezte a szavazatok 42%-át – többet, mint a Fidesz-KDNP és az MSZP együttvéve. Mindez előrevetítette a 2010-es jó szereplést: az „új erő” idén áprilisban úgy egyéniben, mint listán első helyen végzett a szabolcsi városban, majd októberben jelöltjük megszerezte a polgármesteri címet is. A képviselő-testületben abszolút jobbikos többség jött létre – erre korábban helyben csak a baloldal volt képes, most azonban egyetlen MSZP-s sincs a grémiumban.

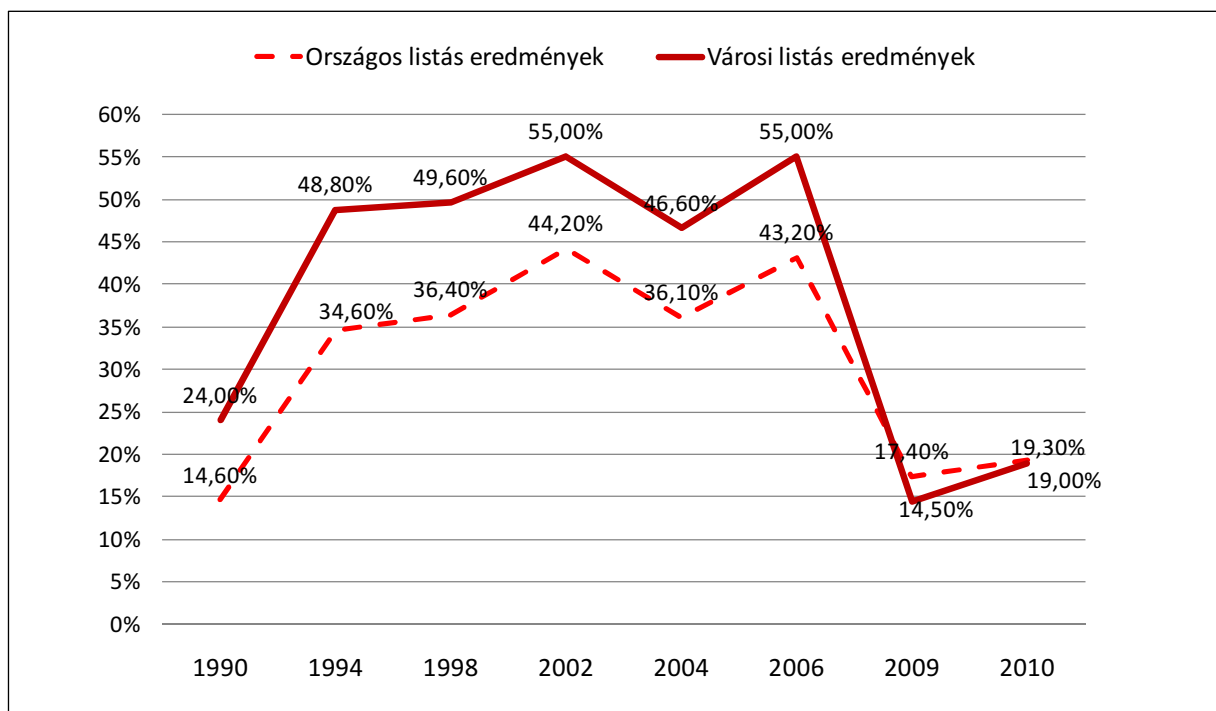
A radikális párt tiszavasvári sikere azonban nem kizárólag a közbiztonság és a „cigánybűnözés” központi témává emelésében rejlik. Szerepet játszhattak abban a szocialista szavazóbázis felé is nyitottságot mutató, a Jobbik országos irányvonalánál mérsékeltbb helyi üzenetek, valamint a többi politikai erő belső megosztottsága is. Bár Vona Gábor leendő jobbikos „mintavárosként” tekint a településre, az új polgármester, Fülöp Erik terveit között sem közrendvédelmi telepek felállítása, sem a Magyar Gárda igénybevétele nem szerepel.¹ Sőt, a mindösszesen 5%-ot szerző MSZP-s polgármester-jelölt, Koltai Tamás a szavazás után úgy fogalmazott: „az MSZP és a radikális erő helyi programja nem is különbözött egymástól érdemben”.² A radikálisok polgármestere pedig „jó választásnak”, valamint „köztisztületben álló személynek” nevezte szocialista kihívóját – aki 1990 és 2006 között helyi, valamint egy cikluson keresztül a térség MSZP-s országgyűlési képviselője is volt.³ Ráadásul Fülöp – szintén nem összhangban pártja központi kommunikációjával – nem csak a kormánypártokkal, de valamennyi helyi szervezettel is jó viszonyra szeretne törekedni.

Mindemellett előnyös lehetett a Jobbik számára, hogy mind a helyi Fidesz, mind az MSZP belső megosztottsággal küszködött. A párt legjobb áprilisi egyéni eredményét elérő Császár József pár éve éppen a jelenlegi kormánypárt alapszervezetéből lépett ki, és alapította meg 2008-ban a helyi Jobbikot – a szakadás a tiszavasvári Fidesz-szervezet integrációs képességét azóta is jelentős mértékben csökkentte. Az MSZP pedig nem a négy évvel ezelőtti amúgy súlyos vereséget elszenvedett polgármester-jelöltjét, Nácsa Balázst indította újra, hanem a fent említett Koltait – Nácsa pedig független képviselő-jelöltként méretette meg magát. A belső törésvonalakat jól mutatja, hogy a Fidesz által amúgy kívülről támogatott eddigi polgármester, a független Rozgonyi Attila segítése a helyi MSZP-elnök részéről is felmerült. A jobbikos jelölt várható sikerének megakadályozása miatt a kezdeményezést a megyei vezetés is támogatta, azt azonban a helyi tagság megakadályozta.⁴ Így összességében a két „Jobbik-ellenes” jelölt kampánya és jelenléte Fülöp Erik esélyeit növelte meg.

Baloldali gyökerek, gyenge jobboldal

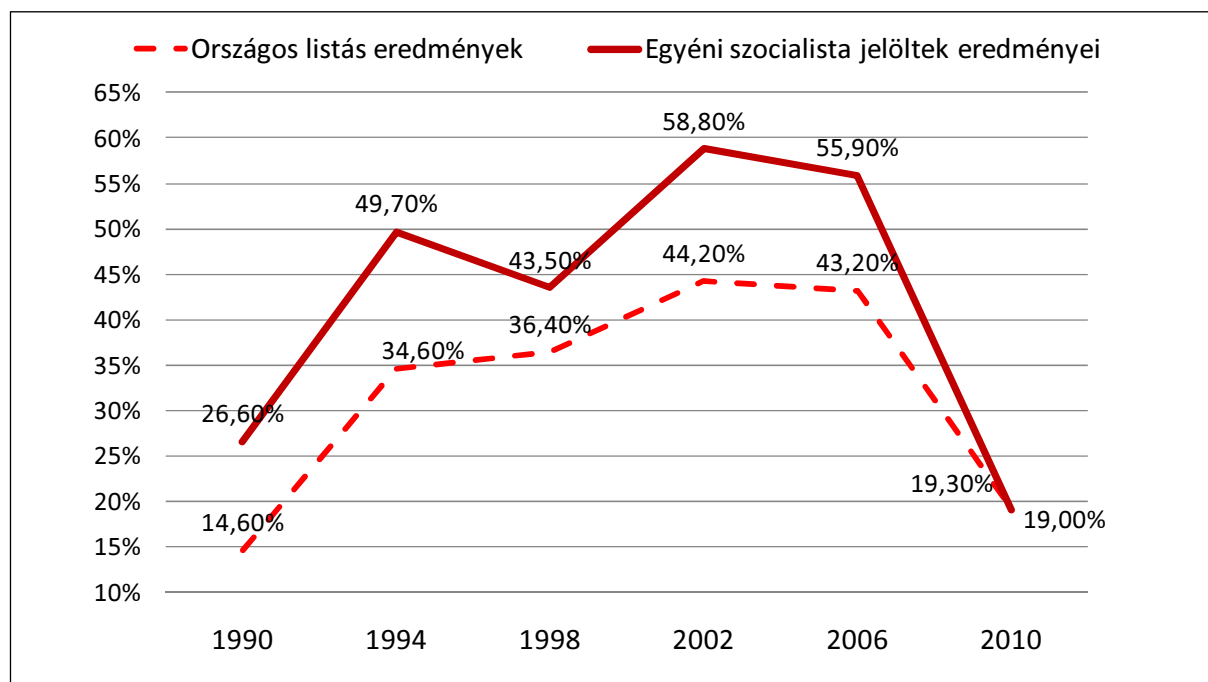
A radikális párt elmúlt években diagnosztizálható előretörése szempontjából azonban az igazi érdekesség az, hogy Tiszavasvári 1990 után is – egészen 2006 őszéig – stabilan baloldali településnek számított, a konzervatív, jobbközép erők sosem tudtak komoly befolyást gyakorolni a város politikai erőterére. Az elmúlt 20 évben sem a '90-es évek meghatározó jobboldali pártjai – így az MDF, a KDNP vagy az FKgP –, sem a Fidesz és szövetségesei nem tudták megszerezni a szavazatok abszolút vagy relatív többségét helyben. Emellett a MIÉP, de 2006-ban a MIÉP-Jobbik Harmadik út sem tudott kimagasló eredményt felmutatni Tiszavasváriban: a „régitípusú” radikalizmus általában az országos átlagot sem tudta itt hozni.

A baloldal – az elemzésben értve ez alatt az MSZP-t, illetve az MSZMP-t, majd a Munkáspártot – azonban rendre az országos átlagot jócskán meghaladó szavazataránnyal büszkélkedhetett Tiszavasváriban az országgyűlési választásokon, de az önkormányzatban is folyamatos volt meghatározó túlsúlya – egészen 2006-ig. Összességében már 1990 márciusában is a baloldal jelöltjei, ill. listái szereztek meg a szavazatok relatív többségét, közel 10%-kal meghaladva a „központi” eredményeket, majd az év őszén szövetségeseikkel abszolút többségbe kerültek a képviselőtestületben. Polgármesterré az addigi tanácselnököt, Sulyok Józsefet választotta a testület – akkor még mint a Tiszavasvári Városért Koalíció jelöltjét. Sulyok ezt követően 2006-os visszavonulásáig állt a település élén, később már mint MSZP-s politikus. Háromszor választották újra, „legrosszabbul” 2002-ben szerepelt, amikor a szavazatoknak „csak” a kétharmadát szerezte meg.⁵

1. grafikon: az MSZP és a Munkáspárt/MSZMP országos és tiszavasvári listás eredményei

A már 1990-ben is tapasztalható baloldali térhódítás az elkövetkező 4 országgyűlési és a 2004-es EP-választásokon is folytatódott, az MSZP és a Munkáspárt együttvéve rendszerint 50% körül teljesített a városban – akkor is, amikor esetlegesen a választókerületben amúgy jobboldali győzelem született.⁶ A Fidesz sikerével zárult, hat évvel ezelőtti európai parlamenti választásokon is a szocialisták listája szerezte meg az első helyet Tiszavasváriban, közel 5%-kal megelőzve a polgári pártot.

2. grafikon: az MSZP és a Munkáspárt/MSZMP országos listás és tiszavasvári egyéni eredményei

A trendforduló: 2006

A trend 2006-ban tört meg először: bár az országgyűlési választásokon Juhász Ferenc még közel kétszer annyi szavazatot kapott helyben, mint fideszes kihívója – és az MSZP listája is 55%-ot szerzett –, ősszel az új MSZP-s polgármester-jelölt súlyos vereséget szenvedett a független, de a Fidesz által is támogatott Rozgonyi Attilától. A képviselőtestületben pedig először kerültek relatív többségbe a Fidesz-KDNP képviselői. A jobbközép pártszövetség ideiglenes megerősödése azonban inkább volt köszönhető a 2006 nyara-szeptembere óta egyre erőteljesebbé váló kormányellenes proteszthangulatnak, mintsem a tiszavasvári választói értékpreferenciák gyökeres átalakulásának. A baloldal, ill. MSZP országos népszerűség-vesztéséből ugyanis hosszabb távon nem a Fidesz-KDNP, hanem a Jobbik került ki győztesen Tiszavasváriban. A 2009-es EP-választásokon a radikális párt listája úgy végzett 42%-kal az első helyen a szavazókörök összesítése alapján, hogy támogatottsága nagyobb volt, mint a Fidesz-KDNP-é és az MSZP-é együttvéve. 2010 áprilisában szintén kimagasló, a választókerületi átlagot is felülmúló eredményt értek el. Az első fordulóban egyéniben 38, listán 40%-ot szerzett a Jobbik, míg a Fidesz csak 24, ill. 31, a szocialisták pedig mindösszesen 19-19%-ot. A Jobbik eredményei több mint 20%-kal múlták felül a párt

országos átlagát. Beszédesebb, de természetesen nem bizonyíték erejű adat a korábbi MSZP-s és a jelenlegi jobbikos szavazóbázis közötti átfedésre, hogy míg a korábbi kormánypárt 2006-ban a városban listán 55%-ot ért el, addig 2009-ben az MSZP és a Jobbik listáira leadott szavazatok aránya 56%, 2010 áprilisában pedig 59% volt. Ezzel szemben a Fidesz-KDNP listáira leadott voksok aránya az elmúlt 4 évben a 26 és 31% közötti tartományban mozgott – azaz támogatottsága a baloldal megroppanása ellenére érdemben nem növekedett.

A kormányzókéesség próbája

A Jobbik vezetői már 2010 tavasza előtt is több alkalommal hangsúlyozták, hogy pártjuk valójában a kormányzásra készül. Ez a kommunikációs toposz az országgyűlési választások után is központi eleme maradt a radikálisok retorikájának, azonban a kormányzás átvételének időpontja négy évvel „kitolódott”. Október 3. után a párt alelnöke maga rögzítette: a Jobbik célja, hogy 2014-re váljon kormányzóképes erővé.⁷ A kormányzókéesség próbája szempontjából pedig szimbolikus jelentőségű lesz majd az, hogy a tiszavasvári városvezetői pozíció mellett a képviselőtestületi többséget is megszerző párt hogyan tudja irányítani a számos szociális és etnikai problémával terhelt települést. A Jobbik számára ugyanis a nagyarányú győzelem nem csak a lehetőséget, hanem a felelősség, a számonkérhetőség veszélyét is magában hordozza. A tradicionálisan baloldali település különböző, és az elmúlt évek során csak fokozódó nehézségeit ugyanis a tiszavasvári Jobbiknak úgy kell megoldania, hogy a kampány során mutatott visszafogott stílus és politika egyszerre igazodjon a párt országos imázsához és az MSZP-s városvezetésen szocializálódott szavazóbázis elvárásaihoz. Ha pedig a „mintaváros-projektet” nem sikerül eredményesen kivitelezni, az 2014-re a Jobbik országos esélyeit érdemben ronthatja.

Melléklet: választási adatok, Tiszavasvári

1990-es országgyűlési választások			
	1.f.	2.f.	listás
Makkai László (SZDSZ)	24,8% (1150)	42% (1471)	23,8% (1095)
Várkonyi István (MDF)	17,5% (812)	38,2% (1338)	20,3% (933)
Kiss László (MSZP)	16,3% (755)	---	15,3% (704)
Bokor Imre (VP)	14,5% (675)	---	8,6% (395)
Berecz János (MSZMP)	10,3% (479)	19,8% (692)	8,7% (400)
Farkas Antalné (FKgP)	6,4% (296)	---	6,7% (309)
Guth István (KDNP)	4,2% (195)	---	4,1% (187)
Karakó László (Asz)	2,5% (117)	---	3,3% (153)
Fidesz	---	---	7,9% (363)

Magyarázat: vastagon szedve a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 03. OEVK-ban mandátumot szerző jelölt (zárójelben a szavazatszámok)

1990-es önkormányzati választások		
Sulyok József (TVK)	MSZP-ASZ-FKGP-VPISZ	12
	SZDSZ	3
	MDF	2
	Tiszavasvári IT	1
	független	1

1994-es országgyűlési választások			
	1.f.	2.f.	listás
Koltai Tamás (MSZP)	46,1% (3044)	63,3% (3451)	44,7% (2945)
Lenti István (SZDSZ)	15,7% (1038)	25,9% (1412)	18,8% (1243)
Várkonyi István (MDF)	6,8% (451)	10,7% (585)	6,7% (439)
Vajda Lajos (Fidesz)	6,4% (426)	---	6,8% (449)
Simon Endre (KDNP)	5,4% (354)	---	4,3% (284)
Lovas Ferenc (FKgP)	4,9% (326)	---	5,7% (377)
Berkes József (MIÉP)	4,8% (315)	---	3% (196)
Bán György (MP)	3,6% (235)	---	4,1% (271)
Molnár József (Asz)	2,3% (151)	---	1,8% (117)
MSZDP	---	---	1,2% (77)

1994-es önkormányzati választások			
Sulyok József (MSZP)	86% (3270)	MSZP	7 (e:6)
Palló Sándor (Fidesz)	14% (534)	SZDSZ	3 (e:1)
		MDF-Fidesz-KDNP	2 (e:1)
		Agrárszövetség	2 (e:1)
		Gazdakör	1
		Ide-Véka-E-Misszió	1
		Nagycsaládosok	1

1998-as országgyűlési választások				
	1.f.	2.f.	listás 1.f.	listás 2.f.
Juhász Ferenc (MSZP)	39,2% (1921)	49,5% (2827)	44,9% (2198)	51,2% (2933)
Várkonyi István (MDF-Fidesz)	21,9% (1074)	30,1% (1718)	22% (1078)	32,9% (1885)
Legány András (VP)	17% (832)	12,3% (701)	2,6% (128)	---
Drótos Vince (FKgP)	8,1% (397)	---	8,9% (434)	5,3% (303)
Balogh Andrásné (MP)	4,3% (210)	2,6% (147)	4,7% (229)	3% (173)
Pusztai József (SZDSZ)	3,6% (177)	2,1% (121)	4,5% (221)	2,5% (143)
Vattai János (MIÉP)	2,9% (140)	3,5% (200)	4,1% (203)	3,7% (211)
Kovács Kálmán (KDNP)	1,2% (59)	---	1,3% (63)	---
Együd János (MSZDP)	0,8% (40)	---	1,1% (56)	---
MDF	---	---	3,4% (167)	---
Zöld Párt	---	---	1,3% (63)	1,2% (67)

Magyarázat: a választások 1. fordulója érvénytelen volt

1998-as önkormányzati választások			
Sulyok József (MSZP)	71,2% (3340)	MSZP	7 (e:7)
Kerekesné Lévai E. (f.)	15,4% (723)	Fidesz-MKDSZ	2
Palló Sándor (Fidesz)	13,4% (628)	SZDSZ	2 (e:1)
		MSZDP	1 (e:1)
		Nagycsaládosok	1
		FKGP	1
		Gazdakör	1
		Független	1 (e:1)

2002-es országgyűlési választások

	1.f.	2.f.	listás:
Juhász Ferenc (MSZP)	56,90%	60,60%	52,90%
Karakó László (Fidesz-MDF)	29,80%	39,40%	33,70%
Kovács Gábor (Centrum)	3,70%	---	4,20%
Nagy Tibor (MIÉP)	3,70%	---	3,70%
Fekete József (FKGP)	2,30%	---	0,90%
Szöllősiné (Munkáspárt)	1,90%	---	2,10%
Pusztai József (SZDSZ)	1,80%	---	2,40%

2002-es önkormányzati választások

Sulyok József (MSZP)	66,1% (3365)	MSZP	7 (e:6)
Várkonyi István (MDF-FIDESZ)	22% (1121)	FIDESZ	3 (e:1)
Kerekesné Lévai E. (SZDSZ)	9,5% (484)	SZDSZ	2 (e:1)
Mezei József (független)	2,3% (119)	Függetlenek	2
		FKGP	1 (e:1)
		független	1 (e:1)

2006-os országgyűlési választások

	1.f.	2.f.	listás:
Juhász Ferenc (MSZP)	55,9% (3751)	---	55% (3678)
Karakó László (Fidesz-KDNP)	29,5% (1978)	---	29,2% (1950)
Várkonyi István (MDF)	14,1% (945)	---	9,8% (656)
SZDSZ	---	---	3,1% (205)
MIÉP-Jobbik	---	---	2,1% (142)

2006-os önkormányzati választások

Rozgonyi Attila (f.)	73% (4337)	Fidesz	5 (e:3)
Nácsa Balázs (MSZP)	27% (1600)	MSZP	4 (e:2)
		függetlenek	4 (e:3)
		Független VE	2 (e:1)
		MDF	1 (e:1)
		Tiszavasvári NE	1

2004-es EP-választások

MSZP	43,8%
Fidesz	38,8%
MDF	6%
SZDSZ	5,6%
Munkáspárt	2,8%
MIÉP	2%

2009-es EP-választások	
Jobbik	41,6% (1281)
Fidesz	26,1% (805)
MSZP	14,5% (447)
MCF	9,7% (298)
MDF	4,6% (142)
LMP	1,5% (47)
Mp.	1% (31)
SZDSZ	1,9% (28)

2010-es országgyűlési választások			
	1.f.	2.f.	lista
Császár József (Jobbik)	37,5%	46,4%	40,1%
Karakó László (Fidesz)	24,1%	38%	31,4%
Juhász Ferenc (MSZP)	19%	15,6%	19%
Rozgonyi Attila (függ.)	15,3%	---	---
Helmecczy László(MDF)	4,1%	---	2,5%
LMP	---	---	3,7%
CM	---	---	2,7%

2010-es önkormányzati választások			
Fülöp Erik (Jobbik)	53,3% (2692)	Jobbik	6 (e:5)
Rozgonyi Attila (f.)	38,1% (1927)	Fidesz-KDNP	2 (e:1)
Koltai Tamás (MSZP)	4,9% (247)	függetlenek	2 (e:2)
Papp Miklós (CM)	3,7% (186)	Nagycsaládosok	1

¹ <http://www.hirextra.hu/2010/10/05/nem-a-garda-vedi-majd-a-jobbik-fovarosat/>

² http://www.fn.hu/belfold/20101004/ciganyok_szavaztak_jobbikra?action=nyomat

³ <http://www.parlament.hu/kepviselo/elet/k250.htm>

⁴ <http://www.origo.hu/itthon/20100818-a-jobbik-a-legeselyesebb-az-onkormanyzati-valasztasok-megnyeresere-tiszavasvariban.html>

⁵ Sulyok ellen 1994-ben, 1998-ban és 2002-ben is indult jobboldali jelölt. 2006-os visszavonulása után még további 4 évig tagja volt a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlésnek, melynek munkájában 1990 óta szintén részt vett.

⁶ 2002-ben Karakó László (Fidesz-KDNP) győzött a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei 03-as OEVK-ban, azonban Juhász Ferenc (MSZP) Tiszavasvári-ban majdnem kétszer annyi szavazatot kapott, mint Karakó.

⁷ http://hirszerzo.hu/belfold/20101003_balczo_jobbik#rss